

Wydział Farmaceutyczny						
Nazwa kierunku	Inżynieria farmaceutyczna		Poziom i forma studiów	pierwszego stopnia		stacjonarne
Nazwa przedmiotu/modułu	Chemia fizyczna		Kod przedmiotu/modułu		Punkty ECTS	5
Jednostka realizująca	Katedra i Zakład Farmacji Fizycznej i Farmakokinetyki		Osoba odpowiedzialna (imię, nazwisko, email, nr tel. służbowego)		Prof. dr hab. Franciszek Główka glowka@ump.edu.pl 618546437	
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy	Semestr 4	Forma zajęć i liczba godzin	wykłady 30	ćwiczenia 30	seminaria -
Obszar kształcenia	Nauki medyczne i nauki o zdrowiu oraz nauki o kulturze fizycznej – 3 pkt. ECTS (60%) Nauki ścisłe – 2 pkt. ECTS (40%)					
Warunki wstępne	Opanowany materiał z zakresu chemii ogólnej, matematyki oraz fizyki					
Cel kształcenia	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawami chemii fizycznej, objaśnienie zagadnień dotyczących zjawisk z zakresu równowag fazowych, zjawisk powierzchniowych, kinetyki, elektrochemii oraz układów koloidalnych. Dostarczenie podstaw do rozumienia problemów technologii chemicznej środków leczniczych, technologii postaci leku i inżynierii farmaceutycznej.					
Treści programowe	Elementy termodynamiki w farmacji. Praca objętościowa, energia wewnętrzna, pierwsza zasada termodynamiki. Entalpia. Pojemność cieplna układu. Ciepło reakcji chemicznej, ciepło tworzenia, ciepło spalania. Prawo Hessa i prawa Kirchoffa. Entropia. Procesy odwracalne i nieodwracalne, druga zasada termodynamiki. Energia swobodna i entalpia swobodna. Potencjał chemiczny. Zależność stałych równowagi od temperatury i ciśnienia, izobara i izoterma van't Hoffa. Trzecia zasada termodynamiki.					
	Kinetyka chemiczna z podstawami farmakokinetyki. Pojęcie szybkości, rzędowości, cząsteczkowości reakcji chemicznej. Wyznaczanie rzędowości reakcji. Reakcje zerowego, pierwszego i drugiego rzędu, autokatalityczna reakcja II rzędu. Stała szybkości reakcji. Czas połowicznej przemiany leku $t_{0,5}$ oraz czas trwałości leku $t_{0,1}$. Wpływ temperatury na szybkość reakcji, równanie Arrheniusa, energia aktywacji. Kataliza homogeniczna. Kinetyka reakcji enzymatycznych wg modelu Michaelisa-Menten. Losy leków w ustroju (LADME). Pojęcie kompartmentu. Parametry farmakokinetyczne. Wyznaczanie równań farmakokinetycznych do opisu zmian stężenia leku we krwi oraz ilości leku w moczu po podaniu jednorazowej dawki dożylniej i doustnej w modelu jednokompartментowym. Równanie Batemana.					
	Równowagi fazowe w układach dwuskładnikowych Rodzaje układów dwuskładnikowych w chemii. Definicja roztworu. Ciśnienie całkowite gazów w roztworze gazowym. Prawo Daltona. Proces mieszania gazów jako proces samorzutny. Wyprowadzenie równań na zmianę entropii i entalpii swobodnej podczas mieszania się gazów. Roztwory gazu w cieczy. Prawo Henry'ego. Wpływ temperatury na rozpuszczalność gazu w cieczy.					
	Ciecze mieszające się nieograniczenie Prężność pary nad roztworem dwóch cieczy o nieograniczonej mieszalności. Prawo Raoult'a i prawo Henry'ego dla roztworu dwóch cieczy. Odstępstwa od prawa Raoult'a. Skład pary nad roztworem dwóch cieczy. Mieszaniny azeotropowe. Temperatura wrzenia roztworu dwóch cieczy mieszających się nieograniczenie. Destylacja.					
Ciecze mieszające się ograniczenie i niemieszające się Wpływ temperatury na rozpuszczalność cieczy mieszających się ograniczenie. Dolna i górna krytyczna temperatura rozpuszczalności. Prężność pary i temperatura wrzenia cieczy o ograniczonej mieszalności. Ciecze niemieszające się. Destylacja z parą wodną. Prawo podziału Nernsta, współczynnik podziału, wydajność ekstrakcji.						
Roztwory ciał stałych w cieczach Prężność pary nad roztworem ciał stałych. Podwyższenie temperatury wrzenia i obniżenie temperatury krzepnięcia roztworu. Zjawisko osmozy. Wpływ rozpuszczalnika i temperatury na rozpuszczalność ciał stałych. Szybkość rozpuszczania ciał stałych. Rozpuszczalność słabo rozpuszczalnych elektrolitów. Wpływ pH na rozpuszczalność słabych elektrolitów.						

	Właściwości polimerów Polimeryzacja łańcuchowa i stopniowa. Masa cząsteczkowa, polidispersyjność - metody wyznaczania. Równanie Marka-Houwinka. Temperatura zeszklenia. Kąt zwilżania. Biomateriały polimerowe i ich zastosowanie w farmacji i medycynie. Układy koloidalne Definicja układów koloidalnych. Klasyfikacja układów koloidalnych. Własności mechaniczne, optyczne i elektryczne. Sedymentacja. Ruchy Browna. Rozpraszanie światła. Dyfuzja. Pierwsze prawo Ficka. Współczynnik dyfuzji D. Potencjał elektrokinetyczny. Ciśnienie osmotyczne. Współczynnik izotoniczny van't Hoffa. Równowaga Donnana. Lepkość, koagulacja, sedymentacja układów koloidalnych. Prawo Stokesa. Liczba złota. Emulsje. Liczba HLB. Szybkość rozkładu emulsji. Emulgatory i solubilizatory. Wyznaczanie masy molowej makrocząsteczek z pomiarów współczynnika sedymentacji. Równowagi w roztworach elektrolitów Dysocjacja i stopień dysocjacji. Definicje kwasów i zasad. Dysocjacja słabych kwasów i zasad. Stała dysocjacji i wykładnik stałej dysocjacji. Stałe dysocjacji sprzężonego kwasu i zasady. Dysocjacja wody, stała rozpuszczalności K_s. Wykładnik jonów wodorowych (pH). Wpływ pH na stopień dysocjacji słabych kwasów i słabych zasad. pH w stanie równowagi kwasowo-zasadowej. Roztwory buforowe. Równanie Hendersona-Hasselbalcha. Pojemność buforowa. Układy buforowe żywego organizmu. Wpływ pH na rozpuszczalność leków. Wpływ pH na proces przenikania leków przez błony ustrojowe. Elektrochemia układów równowagowych. Ogniwa elektrochemiczne Reakcje półokowe. Rodzaje półogniwi i ogniwi. Procesy elektrodowe – konwencja zapisu. Reakcje zachodzące w ogniwach. Napięcie ogniwa. Związek pomiędzy entalpią swobodną reakcji ΔG_r a napięciem ogniwa w warunkach bezprądowych E. Równanie Nernsta. Ogniwa w stanie równowagi. Elektrochemia – zastosowanie w pomiarach, korozja, akumulatory Elektrody jonoselektywne. Pomiar potencjałów standardowych. Zastosowanie pomiarów napięcia ogniwa w warunkach bezprądowych. Wyznaczanie stałej równowagi K, stałej rozpuszczalności K_s, pomiar pH. Korozja elektrochemiczna. Ogniwa paliwowe i akumulatory. Elektroliza, konduktometria Ruchliwość jonów. Liczby przenoszenia. Przewodnictwo właściwe i równoważnikowe elektrolitów. Zależność przewodnictwa od stężenia i ruchliwości jonów. Elektroliza. Prawa Faradaya. Zastosowanie elektrolizy. Konduktancja, konduktywność. Konduktometria i jej zastosowanie. Zjawiska adsorpcji Adsorpcja fizyczna i chemiczna. Izotermy: Freundlicha, Langmuira, BET. Zjawisko histerezy. Zastosowanie zjawiska adsorpcji. Kataliza heterogeniczna. Wyznaczanie masy molowej i współczynnika izotonicznego van't Hoffa metodą pomiaru ciśnienia osmotycznego. Pomiar pK_a kwasu acetylosalicylowego metodą miareczkowania potencjometrycznego oraz wyznaczanie iloczynu rozpuszczalności trudno rozpuszczalnych soli wapnia. Wyznaczanie stałej szybkości oraz parametrów termodynamicznych reakcji hydrolizy kwasu acetylosalicylowego. Otrzymywanie i rozpoznawanie rodzajów emulsji. Wyznaczanie masy molowej polimeru metodą wiskozymetryczną. Wyznaczanie punktu izoelektrycznego żelatyny. Adsorpcja paracetamolu na węglu aktywnym. Inne Równowagi fazowe w układach jedno- i wielofazowych, dwu- i wieloskładnikowych. Właściwości roztworów. Równowagi jonowe. Koloidy i zjawiska powierzchniowe. Elektrochemia.
Formy i metody	Wykłady z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Ćwiczenia laboratoryjne polegające na samodzielnym wykonywaniu doświadczeń w grupach dwu-

dydaktyczne	trzyosobowych pod kierunkiem asystenta prowadzącego zajęcia. Dyskusja ze studentem na temat wykonywanego doświadczenia, omówienie uzyskanych wyników, sporządzenie raportu. Ćwiczenia rachunkowe – rozwiązywanie zadań tematycznych z chemii fizycznej w grupach.	
Forma i warunki zaliczenia	Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest uczęszczanie na zajęcia, wykazanie się znajomością zagadnień teoretycznych obejmujących ćwiczenia laboratoryjne, uzyskanie zaliczenia protokołu z przeprowadzonego ćwiczenia oraz zaliczenie sprawdzianu z zadań rachunkowych. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń oraz uzyskanie pozytywnej oceny z 2 sprawdzianów obejmujących materiał wykładowy. Przedmiot kończy się egzaminem w formie ustnej lub egzaminem testowym + pytania otwarte, który obejmuje materiał wykładowy oraz ćwiczeniowy. Próg zaliczeniowy wynosi 60 %.	
Literatura podstawowa (nie więcej niż 3 pozycje)	1. Hermann T. W. Chemia Fizyczna. WL PZWL, Warszawa 2007 2. Atkins P. W. Podstawy chemii fizycznej. WN PWN, Warszawa 2009 3. Atkins P.W. Chemia fizyczna. WN PWN, Warszawa 2007	
Literatura uzupełniająca	1. Główka F. Farmacja fizyczna. Ćwiczenia laboratoryjne dla studentów farmacji i analityki medycznej. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2015. 2. A.G. Whittaker, A.R. Mount, M.R. Heal – Chemia Fizyczna, PWN Warszawa 2003 3. Danek A. Chemia fizyczna. PZWL, Warszawa 1982	
Przedmiotowe efekty kształcenia (symbol)	Efekty kształcenia Przedstawić w formie operatorowej: - zna - potrafi - rozumie - wykazuje umiejętności.....	Odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia
P_W01	Zna zasady wykonywania podstawowych obliczeń z zakresu równowag fazowych i jonowych, koloidów i zjawisk powierzchniowych, elektrochemii	K_W2
P_W02	Posiada wiedzę z chemii fizycznej w zakresie pozwalającym na rozumienie oraz opis zjawisk i procesów fizycznych związanych z inżynierią farmaceutyczną	K_W3, K_W4
P_W03	Zna fizykochemię roztworów, układów wielofazowych i zjawisk powierzchniowych oraz podstawy elektrochemii.	K_W3, K_W4
P_W04	Zna podstawy kinetyki i katalizy reakcji chemicznych	K_W11
P_W05	Zna podstawy farmakokinetyki	K_W1, K_W24, K_W25
P_W06	Zna podstawy procesu korozji i działania akumulatorów	K_W20
P_U01	Potrafi pozyskiwać informacje z literatury i baz danych oraz wyciągać wnioski i formułować opinie	K_U01
P_U02	W oparciu o swoją wiedzę wyjaśnia podstawowe zjawiska fizykochemiczne związane z inżynierią farmaceutyczną	K_U02
P_U03	Poprawnie posługuje się terminologią z zakresu chemii fizycznej	K_U03
P_U04	Potrafi wyznaczać wielkości fizykochemiczne, pracując indywidualnie lub zespołowo, interpretować uzyskane wyniki i wyciągać wnioski	K_U10, K_U11, K_U12
P_U05	Stosuje potencjometr, spektrofotometr, wiskozymetr, osmometr w pomiarach właściwości fizykochemicznych substancji	K_U8
P_U06	Potrafi przygotować protokół z przeprowadzonych pomiarów fizykochemicznych, przedstawić wyniki w formie tabel i wykresów	K_06
P_U07	Posiada umiejętność stosowania równań i modeli matematycznych do opisu procesów fizykochemicznych	K_U2, K_U10
P_U08	Wykorzystuje metody statystyczne w opracowaniu i interpretacji wyników analiz i pomiarów, posługuje się programami komputerowymi	K_U10, K_U19
P_U09	Poprawnie posługuje się terminologią z zakresu farmakokinetyki. Rozumie znaczenie procesów farmakokinetycznych (wchłaniania,	K_U03, K_U10

	dystrybucji, eliminacji) w farmakologii i toksykologii		
P_K01	Rozumie potrzebę doksztalcania się i uzupełniania wiedzy kierunkowej	K_K01	
P_K02	Posiada umiejętność pracy w zespole, jest świadomy własnych ograniczeń	K_K02	
P_K03	Przestrzega zasad BHP podczas pracy w laboratorium	K_K05	
Bilans nakładu pracy studenta	Na jeden pkt ECTS przypada od 25-30 godzin nakładu pracy studenta, w tym godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim (wykłady, seminaria, ćwiczenia, konsultacje) plus samodzielna praca studenta (przygotowanie do zajęć, do kolokwium, do egzaminu, przygotowaniu projektów, prezentacji, opracowywanie protokołów)		
	Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim		
	udział w wykładach	30 x 1 h	30 h
	udział w ćwiczeniach *	6 x 5 h	30 h
	udział w seminariach *		
	udział w konsultacjach związanych z zajęciami	5x1	5
	Samodzielna praca studenta		
	przygotowanie do ćwiczeń *	6 x 2 h	12 h
	przygotowanie do seminariów *		
	przygotowanie do kolokwium	3 x 6 h	18 h
	przygotowanie do egzaminu	1 x 30 h	30 h
	Łączny nakład pracy studenta		125 h
Wskaźniki ilościowe		Liczba godzin	Liczba ECTS
	Nakład pracy studenta związany z zajęciami wymagającymi bezpośredniego udziału nauczyciela	65 h	2
	* Nakład pracy studenta związany z zajęciami o charakterze praktycznym	95 h	3
Metody weryfikacji efektu kształcenia			
Nr efektu kształcenia	Formujące (np. wejściówka, obserwacja pracy studenta w trakcie zajęć, ocena zdolności do samodzielnej pracy...)	Podsumowujące (np. egzamin praktyczny, teoretyczny, kolokwium...)	
P_W01- P_W06, P_U09	W strukturę wykładu wprowadzona jest aktywna dyskusja i rozwiązywanie zadań problemowych. Wejściówki w trakcie ćwiczeń.	Kolokwia prowadzone metodą OSPE. Egzamin końcowy z przedmiotu	
P_U01-P_U08	Wejściówki podczas ćwiczeń. Dyskusja ze studentem, obserwacja studenta i ocena jego zdolności do samodzielnej pracy, jak i pracy w zespole.	Protokół wykonanego ćwiczenia	
P_W01, P_U07	Ocena zdolności studenta do samodzielnego rozwiązywania zadań rachunkowych podczas ćwiczeń	Kolokwium z zadań rachunkowych	
P_K01-P_K03	Obserwacja pracy studenta podczas ćwiczeń i analiza opracowanych protokołów		
Data opracowania programu	16.03.2018	Program opracował	Prof. dr hab. F. Główka Dr M. Romański